

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
Лоханова Н.О.
“ - ” 20 р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 6.030509 «Облік і аудит»

за темою:

«Облік, контроль і аналіз оплати праці та розрахунків з
персоналом: організаційно-методичні аспекти та напрями вдосконалення (на
прикладі ТОВ «Нова пошта»))»

Виконавець

студент (ка) ЦЗФН групи 4зф1

Райчева Дар'я Валеріївна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

Ст. викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Кубік Валентина Дмитрівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3	<div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; display: inline-block;"></div>
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ.....	5	
1.1. Поняття та економічна сутність понять заробітна плата та оплата праці	5	
1.2. Нормативно-правове регулювання оплати праці та її обліку	15	
1.3. Проблемні питання в обліку розрахунків з оплати праці.....	19	
РОЗДІЛ 2. ПИТАННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ У ТОВ «НОВА ПОШТА».....	25	
2.1. Організаційно-економічна характеристика ТОВ «Нова пошта».....	25	
2.2. Особливості організації первинного, синтетичного та аналітичного обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві	30	
2.3. Облік розрахунків з оплати праці ТОВ «Нова пошта».....	36	
2.4. Шляхи вдосконалення системи обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві	41	
РОЗДІЛ 3. ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ	45	
3.1. Контроль розрахунків з оплати праці на підприємстві	45	
3.2. Якісний та кількісний аналіз персоналу ТОВ «Нова пошта».....	54	
3.3 Напрями удосконалення діючої системи внутрішнього контролю на ТОВ «Нова пошта»	59	
ВИСНОВКИ.....		<div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; display: inline-block; text-align: center; vertical-align: middle;">4</div>
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	66	<div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; display: inline-block; text-align: center; vertical-align: middle;">6</div>
ДОДАТКИ		

ВСТУП

Актуальність теми. Заробітна плата – це одна з найголовніших категорій в підприємницької діяльності як для працівників та і для самого підприємства. З одного боку, заробітна плата є найголовнішим стимулюванням для працівників. Оскільки, кожен бажає жити достойно і мати відповідні блага. Від рівня заробітної плати залежить зацікавленість і продуктивність працівників, що в свою чергу впливає на результати діяльності підприємства. З іншого боку, витрати на оплату праці є однією із складових вартості готової продукції.

Тому, на підприємстві найголовніших напрямків діяльності бухгалтерії є облік праці та заробітної плати робітників підприємства. Цей напрямок в бухгалтерії є найбільш відповідальним та трудомістким, й тому займає одне з головних місць взагалі у системі обліку на підприємстві.

Актуальність даної теми впливає з необхідності бухгалтера, що займається обліком заробітної плати добре орієнтуватися в нормах трудового законодавства та відповідних положень про фінансову звітність та облік. Крім того, для кожної із сторін трудових відносин заробітна плата оцінюється по-різному, але повільність нарахування та утримання зачіпає інтереси всіх. Саме тогу, багато авторів ставить проблему обліку заробітної плати на головне місце серед інших аспектів облікової системи.

У економічній літературі аспекти обліку розрахунків з оплати праці розглядалися в працях Безтелесна Л., Борецька Н.П., Белінська О.В., Євдокимов В.В., Лужеренко М.М., Крамаровський Л.М. т тощо.

Удосконалення обліку розрахунків з оплати праці є необхідною умовою для вдосконалення цього процесу та підвищення ефективності діяльності бухгалтера.

Мета і завдання дослідження. Метою випускної роботи є удосконалення теоретико-методичних засад обліку, контролю та

економічного аналізу оплати праці на підприємстві, а також розробка науково-практичних рекомендацій щодо удосконалення даного виду обліку. Для досягнення поставленої мети поставлено перелік наступних завдань:

- вивчення поняття заробітної плати, функцій, видів та форм оплати праці;
- аналіз нормативно-правового забезпечення обліку розрахунків з оплати праці;
- дослідження організаційно-економічної характеристики підприємства;
- дослідження особливостей організації первинного, синтетичного та аналітичного обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві, а також питань контролю обліку розрахунків з оплати праці та ін.

Об'єктом дослідження є система обліку розрахунків з оплати праці на ТОВ «Нова пошта».

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних і практичних аспектів обліку, аналізу та контролю розрахунків з оплати праці.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань використано загальнонаукові методи (аналіз, синтез, індукція, дедукція, аналогія, абстрагування, конкретизація) і емпіричні (документування, розрахунково-аналітичні та балансово-звітні прийоми). Крім того, застосовано методи теоретичного узагальнення і порівняння – для розкриття економічного змісту дебіторської заборгованості; комплексного і системного підходів – для дослідження якості обліку дебіторської заборгованості та розроблення методичного підходу до класифікації в системі управління підприємством; статистичні методи – для обробки масивів статистичної інформації.

Інформаційною базою випускної роботи є нормативно-законодавчі акти України, наукові праці вітчизняних фахівців, аналітичні матеріали, що регламентують порядок обліку, показники бухгалтерської звітності з обліку розрахунків з оплати праці ТОВ «Нова пошта».

2. Поєднання стабільних і гнучких систем планування діяльністю підприємства.

3. Регламентація функціонування системи внутрішнього контролю підприємства на основі спеціальних схем послідовності операцій. Такі схеми повинні містити всю необхідну інформацію про розподіл обов'язків, методів, процедур контролю, а також всі правила, що визначають порядок внутрішнього контролю.

4. Високий рівень професійної підготовки осіб, відповідальних за проведення внутрішнього контролю та періодичний перерозподіл обов'язків між ними з метою уникнення зловживань і підвищення ефективності системи внутрішнього контролю підприємства.

Дані рекомендації дозволять ТОВ «Нова пошта» досягти найкращих результатів з контролю обліку розрахунків з оплати праці та сформулює якісну оцінку нарахування оплати праці.

Отже, ТОВ «Нова пошта» хоч і є досить сучасним підприємством, яке здійснює свою діяльність чесно і згідно з нормами закону, але для підвищення контролю розрахунків обліку з оплати праці, за наданими пропозиціями, дозволить підвищити свій рівень.

ВИСНОВКИ

На основі проведеного дослідження прийшли до висновку, що облік розрахунків з оплати праці є складним, багатоетапним та трудомістким процесом. Основними завданнями даного процесу є: контроль за дотриманням чисельності працівників та їх участі у виробничому процесі; своєчасне й правильне нарахування і виплата заробітної плати (оплати праці) та матеріального стимулювання кожного працівника, контроль за утриманням із заробітної плати; своєчасне складання звітності по заробітній платі та подання її у відповідні органи; використання обґрунтованої системи оплати праці; оцінка трудових затрат; точний облік заробітку кожного працюючого і всіх розрахунків, пов'язаних з оплатою праці; обґрунтований розподіл фонду заробітної плати між галузями та виробництвами.

Об'єктом дослідження виступає ТОВ «Нова пошта», що є лідером в сфері надання транспортно – логістичних послуг. На основі наданої фінансової звітності з обліку оплати праці, підтверджує, що ТОВ «Нова пошта» є передовим підприємством з сучасною системою контролю та обліку оплати праці.

Процес обліку оплати праці включає первинний, аналітичний на синтетичний облік. Дані етапи обліку проводяться згідно діючим нормам законодавства про працю та бухгалтерський облік.

Зазначено, що з 2016 р. на користь держави на ТОВ «Нова пошта» здійснюються наступні відрахування: єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування; військовий збір - ставка військового збору становить 1,5 % від об'єкта оподаткування. При цьому податок на доходи фізичних осіб (прибутковий податок) нараховується в 2016 р. в розмірі 18% (базою для оподаткування є фонд оплати праці за вирахуванням суми єдиного соціального внеску і податкових пільг). З 2016 р. на підприємстві використовується нова ставка для нарахування єдиного соціального внеску – 22%.

При здійсненні контролю за розрахунками з оплати праці ТОВ «Нова пошта» ревізійна комісія здійснює: контроль організації обліку робочого часу й вироблення (виконаного обсягу робіт) на підприємстві; перевірку обґрунтованості нарахування заробітної плати співробітникам підприємства; перевірку роботи розрахункового відділу бухгалтерії з погляду правильності визначення сум нарахованої заробітної плати й утримань із неї; перевірку вірогідності даних бухгалтерського обліку операцій з оплати праці.

На підставі проведеного дослідження організації обліку та внутрішнього контролю розрахунків з оплати праці на ТОВ «Нова пошта» можна зробити наступні висновки: веденням бухгалтерського обліку, податкового обліку та складанням фінансової звітності на підприємстві займається відділ з обліку заробітної плати; функцію внутрішнього контролю на підприємстві виконує Ревізійна комісія; бухгалтерський облік ведеться з використанням нової сучасної програми бухгалтерського обліку; первинний облік розрахунків з оплати праці здійснюється на підставі первинних документів, а саме: наказу (розпорядження) про прийом на роботу, табелю обліку використання робочого часу, наказу (розпорядження) про надання відпустки, наказу про преміювання, лікарняного листа та ін.; синтетичний облік нарахування і розподілу виплат працівникам здійснюється на розрахунковому рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам»; аналітичний облік ведеться у розрізі видів виплат та з окремими працівниками.

Умови ринкової економіки, в яких функціонують всі підприємства, є надзвичайно жорсткими, тому зростає значення здатності правильно вибирати шляхи і засоби ефективної, беззбиткової діяльності за наявності конкуруючих підприємств. Тому аудиторська служба повинна правильно оцінювати фінансове положення підприємства і перспективи його подальшої роботи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Белова Н. Справжній бух облік / Н. Белова, А. Бобро – Х.: Фактор, 2005. – 1072 с.
2. Бутинець Т. А. Внутрішній контроль: суть і зміст / Т. А. Бутинець // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: економічні науки. – Житомир, 2008. – №2(44). – С. 31-42.
3. Бухгалтерський облік: Підручник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 6.050100 «Облік і аудит» / за ред. Максимової В.Ф – Одеса: ОНЕУ, 2012.– 670 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/506/1/Максімова В. Ф. Бухгалтерський облік підручник.pdf>
4. Гончар Л. В. Організація внутрішньогосподарського контролю операцій з оплати праці та шляхи його удосконалення / Л. В. Гончар, А. Є. Рубан // Вісник ЖДТУ. – 2010. – №3. – С. 59-61.
5. Грабова Н.М. Бухгалтерский учет в производственных и торговых предприятиях 2000. / Н.М. Грабова, В.Н. Добровський, [под ред. Н.В. Кужельного]. –К.: А.С.К., 2001. – 624 с.
6. Гуцаленко Л.В., Коцупатрий М.М., Марчук У.О. Внутрішньогосподарський контроль. Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2014. - 496 с.
7. Данілов О.Д., Паєнтко Т.В. Фінанси підприємств у запитаннях і відповідях: Навчальний посібник. - К.: ЦУЛ, 2011. - 256 с.
8. Єршова Н.Ю. Шляхи вдосконалення системи контролю підприємства / Н.Ю. Єршова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPIPress/2948/1/Iershova_Shliakhy%20vdoskonalennia_2013.pdf
9. Завадський Й. С. Економічний словник/ Й. С. Завадський, Т. В. Осовська, О. О. Юшкевич. - К.: Кондор, 2006. – 356 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <ftp://lib.sumdu.edu.ua/ebooks>

10. Закон України «Про оплату праці» № 108/95 від 24.03.1995 р. (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/108/95-вр>.

11. Закон України «Про відпустки» від 15.11.96 р. № 504/96-ВР, зі змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www/zakon.rada.gov.ua>.

12. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV: зі змінами і доповненнями від 05.10.2017 № 2164-VIII. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

13. Закон України «Про індексацію грошових доходів населення» №1282-XII від 03.07.1991р., зі змінами і доповненнями № 1368-VIII від 17.05.2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1282-12>.

14. Закон України «Про колективні договори і угоди» від 01.07.93 № 3356-X II. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua>.

15. Зверяков М.И. Теоретические проблемы формирования национальной экономической системы: монография / М.И. Зверяков. – Одесса: Астропринт, 2012. – 352 с.

16. Зверяков, М. І. У пошуках виходу з кризи [Текст] / М. І. Зверяков // Економіка України. — 2013. — № 8(621). — С. 4–21.

17. Інструкція зі статистики заробітної плати, затверджена Міністерством статистики України № 114/8713 від 27.01.2004 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www/zakon.rada.gov.ua>.

18. Кім Ю.Г. Бухгалтерський та податковий облік: Первинні документи та порядок їх заповнення. Навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2014. - 600 с.

19. Кодекс законів про працю України. Станом на 05.05.2018р.- С: ТОВ «ВВП НОТІС», 2018 – 88 с.

20. Конституція України. –ТОВ «Паливода А.В.», 2018. – 64 с.

21. Корінько М. Д. Контроль та аналіз діяльності суб'єктів господарювання в умовах її диверсифікації: теорія, методологія,

диверсифікація: [монографія] / М. Д. Корінько. – К.: ДП «Інформ-аналіт. Агентство», 2007. – 429 с.

22. Кубік В. Д. Облікова політика підприємства та її роль в організації обліку / В. Д. Кубік // Збірник наукових праць Хмельницького кооперативного торгівельно-економічного інституту. Серія: Економічні науки. – Хмельницький: ХКТЕІ, 2015. – № 9. – С. 201-204. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/3619>

23. Кубік В. Д. Формування облікової політики підприємства з метою організації управлінського обліку / В. Д. Кубік, Л. В. Мілько // Глобальний економічний простір: детермінанти розвитку. Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 29 квітня 2016 р.). – Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2016. – С. 121-124. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/7206>

24. Кубик В. Д. Основы учетной политики в информационном обеспечении учета, контроля и управления предприятием / В. Д. Кубик // Матеріали 1 Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Сучасна економічна наука: нові гіпотези, тенденції та перспективи розвитку. – Луганск:Ноулідж, 2013. – С. 241-244. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/2078>

25. Лень В.С. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: [навч. посіб.] / В.С. Лень, В.В. Гливенко. – К.: 2004. – 476 с.

26. Мазурок, П. П. Історія економічних учень у запитаннях і відповідях: Навч. посібник / П. П. Мазурок. – 2-ге вид., стереотип. – Київ : Знання, 2006. – 477 с.

27. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 19 «Виплати працівникам»// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.minfin.gov.ua/document/92431/МСБО_19.pdf

28. Наказ Міністерства статистики України «Про затвердження типових форм первинної облікової документації зі статистики праці» від 05.12.2008 р. № 489. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

http://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2008/489/489_2008.htm.

29. Облік і контроль в управлінні економічною стійкістю підприємств в умовах глобалізації: Монографія/ за ред. д.е.н. Максимової В.Ф. - Одеса, ОНЕУ, - 2014. - 461с.

30. Облік оплати праці// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://vuzlit.ru/641156/metodi_pokraschennya_pratsi_oplati_propozitsiyi_schodo_pokraschennya

31. Офіційний сайт ТОВ «Нова пошта» - <https://novaposhta.ua>

32. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Затверджений наказом Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.99 р. із змінами та доповненнями від 08.02.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99>.

33. Процевський О.І. Визначення права на заробітну плату / О.І. Процевський // Юридичний вісник України. – 2008. – № 1. – С. 16–18.

34. Податковий кодекс України від 02.12.2010//[Електронний ресурс]. – Режим доступу : : <http://zakon3.rada.gov.ua>

33.Покатаєва О. В., Кошулинська Г. О. Шляхи вдосконалення системи оплати праці на підприємстві // Держава та регіони. Науково-виробничий журнал. Серія: Економіка та підприємництво. –2010. – № 3 – С. 139–141.

34. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення компенсації громадянам втрати частини грошових доходів у зв'язку з порушенням термінів їх виплати» від 21.01.2001 № 159 зі змінами та доповненням від 03.02.2012 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>

35. Про затвердження Порядку обчислення середньої заробітної плати, постанова КМУ № 100 від 08.02.1995 р. (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/100-95-п>.

36. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 16 «Витрати», затверджений наказом МФУ від 31.12.99р. №318// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

37. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 26 «Виплати працівникам» від 28.10.2003р. № 601// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

38. Ринок праці та доходи населення. Під загальною редакцією д.е.н. професора Н.А. Волгіна//[Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://bibliograph.com.ua/rynok-truda-i-dohody/index.htm>

39. Розрахунки з оплати праці: контроль та ревізія. »// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=51469>

40. Стычинский Б.С. Научно-практический комментарий к законодательству Украины о труде / Б.С. Стычинский, И.В. Зуб, В.Г. Ротань. – 5-е изд., доп. и перераб. – К. : А.С.К., 2003. – 1072 с.

41. Ткаченко Н.М. Теоретико-методологічні проблеми формування бухгалтерського фінансового обліку / Н.М. Ткаченко: Монографія – К.: А.С.К., 2001. – 348 с.

42. Хома Д. М. Проблеми обліку та аудиту розрахунків з оплати праці / Д. М. Хома // Сталій розвиток економіки : науково-виробничий журнал. – 2011. – № 3. – С. 222–227.

43. Черкашина Т. В. Проблеми обліку заробітної плати на підприємстві / Т.В. Черкашина, О. П. Чебаненко // Перспективи розвитку обліку, контролю і аналізу в контексті євроінтеграції: тези допов. IV Міжнародної наук.-практ. конф., присвяченої 95-річчю ОНЕУ, 26 травня 2016 р., м. Одеса. – 2016. – С. 255-257. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/5387>

44. Юр'єва І.А. Удосконалення внутрішнього контролю обліку розрахунків з оплати праці на рівні підприємства / І.А. Юр'єва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/33023/1/Portianka_payment%20for%20labor.pdf